

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK VI.

MAYA IN MOEILIKHEDEN.

Maya is de moeder van de Boeddha, maar ze is ook de begoocheling. Elke mens zal in zijn leven voortdurend met de begoocheling te maken krijgen. Wij leven in een wereld van luchtspiegelingen. Wij zien altijd de dingen die er niet zijn en de dingen die er zijn zien we meestal niet of veel te laat. Dat is eigen aan het mens zijn. Het is ook eigen aan alle bewustwordingsprocessen die wij moeten doormaken.

Het is zo gemakkelijk om een droom in de plaats van de werkelijkheid te zetten. Het is zo gemakkelijk om steeds maar aan te nemen dat je je droombeeld kunt handhaven zonder dat er iets zal gebeuren. De werkelijkheid is wat dat betreft wreed. Ze laat het eenvoudig niet toe dat je blijft dromen. Er komt altijd wel een ogenblik dat je je gaat realiseren: dat was toch eigenlijk allemaal niet waar. Laten wij een eenvoudig voorbeeld nemen uit uw eigen omgeving:

Toen in Nederland de aardgasbel werd aangeboord, werd ieder van u duidelijk gemaakt hoe prettig, hoe goedkoop en hoe uitstekend het gebruik van gas zou worden. De mensen moesten allemaal natuurlijk wel nieuwe gasapparaten aanschaffen, maar ze kregen er enig krediet voor. Iedereen zorgde ervoor, want het zou er toch wel weer uitkomen, dat het goed werd gedaan. Heel veel mensen dachten toen: waarom zouden we nu nog kolen stoken. Gooi weg dat ding, neem een gashaard.

Toen iedereen dat eenmaal had gedaan, werd het gas steeds duurder. Nu is het zo duur dat de mensen eigenlijk het gas niet meer kunnen betalen. Toch ligt er tussen die twee fasen niet veel meer dan tien jaar.

Zo is er ook een tijd geweest dat een ieder zei: De gemeenschap kan alles doen en alles betalen, dus laat de gemeenschap daar maar voor zorgen. Laten wij maar heel progressieve besluiten nemen. Nu blijkt dat de progressie vooral de progressie is geweest van de schulden van de Staat en de daarvoor verschuldigde interest.

U kunt zeggen: Dat zijn zo van die nuchtere voorbeelden. Maar wij komen altijd weer met diezelfde illusie in aanraking: Als we dit of dat zullen doen, zal het beter gaan. Als wij de maatschappij ecologisch juist benaderen, dan gaat het ons ineens allemaal weer goed. Vergeet u het maar. Dan moet u wel een heel aardige stap terug doen in uw gebruikspatronen en de gewoonten van leven.

Niemand schijnt zich te realiseren dat de gehele ontwikkeling van de mens, van een wereld, van een economie, van een cultuur is gebaseerd

op een voortdurende verandering. En elke verandering betekent ook prijsgeven van het voorgaande. Deze veranderingen zijn de zaken waarmee wij in ons leven, in onze bewustwording steeds worden geconfronteerd. Wij hadden het ons zo mooi voorgesteld: zo zou het gaan en anders niet.

Je bent jong. Je trekt uit om de wereld te veroveren. En wat krijg je? Een uitkering van Sociale Zaken, scheldwoorden van anderen die denken dat je lui bent en tenslotte heb je een hoop pretenties omdat je niet van plan bent om vies werk te doen.

Je kunt dan zeggen: Dat is dwaas. Maar zijn we niet even dwaas, als we bezig zijn met onze innerlijke wereld?

Wij weten wat God wil. Nou, vergeet dat maar. Want als wij zouden weten wat God wil, dan zouden we kunnen handelen volgens die wet en dan zou daaruit wel voortvloeien dat wij de perfecte harmonie met God zouden vinden. Maar als je zo kijkt, dan is het geen harmonie, het is zelfs geen elektronische muziek meer. Het is alleen maar een chaotische fanfare van onvermogen, die de hele mensheid met al haar christelijkheid en allerlei openbaringen uitschettert.

Wij weten dat er een God is. Goed, je kunt denken dat je het weet. Maar op het ogenblik dat je zegt: omdat ik het innerlijk aanvoel is het bewezen, wordt het moeilijk.

Hoe vaak heeft u die apologetische argumenten niet gehoord van: Als er geen God was, zou er toch geen wereld en geen mensen bestaan. Men realiseert zich niet eens dat je het kunt omkeren en dat je kunt zeggen: Als er op deze planeet die door toeval ontstaan is door toeval geen mensen zouden bestaan, dan zou er nooit over een God gesproken zijn. Je kunt dat ook niet bewijzen, maar het is even logisch.

Als wij het innerlijk van de mens maar van spanningen ontdoen, dan zal die mens gelukkig zijn.

Ik geloof, dat de psychiatrie heeft bijgedragen tot de verdergaande ontwrichting van alle normbesef en daarmee van de innerlijke vrede die een mens kan vinden binnen de mogelijkheden die er werkelijk voor hem bestaan. Maya is wel degelijk in moeilijkheden.

Wij bouwen zo graag alles op in termen die mooi zijn. Wij spreken over solidariteit. En als solidariteit dan nodig is, blijken wij alleen solidair te zijn met één ding: onze eigen portemonnaie.

Wij zijn allen voor de laagst betaalden, voor de zieken en voor iedereen die het slecht heeft. Tot de junkies toe en de arme zielen die door geweldpleging in de bajes zitten en die het zonder t.v. moeten stellen, zodat ze alleen hun eigen dalles en niet Dallas kunnen zien.

Maar als je gaat kijken wat de werkelijkheid is, dan klinkt het ineens heel wat anders. Want het is niet alleen een kwestie van solidariteit, maar het is ook zo: ik gun het iedereen, maar ik moet het beter hebben. Het is: natuurlijk, voor mij mogen ze t.v.-kijken, maar als ik het moet betalen, dan kunnen ze die lui beter op water en brood zetten.

Dus, wat je zegt en de beelden die je geeft van jezelf, van de maatschappij waarin je leeft, van de God waarmee je werkt en van de onfeilbare religie waaruit je je krachten put zijn eigenlijk alleen maar mombakkessen waarachter je de feiten omtrent jezelf en de wereld niet wilt zien.

Er zijn perioden, zoals de huidige, waarin de mens wordt geconfronteerd met feiten die hij niet wil zien. Een voorbeeld:

Nederland heeft op het ogenblik een oplopende staatsschuld en een toenemende rentelast. De rente van de laatste staatslening ligt rond 12 %. Rekenen we de uitgiftekoers erbij, dan is het 11,9 %. Dat betekent, dat per 8 jaar het bedrag van de lening moet worden opgebracht.

En er zijn al zoveel leningen uit het verleden waarvoor ook zeer vele miljoenen aan rente moet worden opgebracht. Als ik het bereken voor de Nederlandse Staat, dan meen ik dat de jaarlijkse rentelast zal liggen omstreeks 700 miljoen. Misschien vindt u dat niet veel, maar het blijkt dat de ministers dit bedrag maar moeizaam kunnen besparen op de kosten van hun departementen.

Dus, waar ligt de illusie en waar ligt de werkelijkheid? Het is een omwentelingsperiode. Je moet leren dat je ook een stapje terug moet en kunt doen.

Het is leuk te spreken over de noodzaak van een groeiende productiviteit, een groeiende economie. Maar wat heb je aan een groeiende productiviteit als de economie in elkaar zakt? Dan blijf je zitten met wat je aan producten teveel maakt. Dan moet je bedrijven ontmantelen. En als je dan probeert toch te blijven doordraaien zoals je hebt gedaan, dan blijft er alleen nog maar een faillissement over. Dat is een van de oorzaken van de grote werkloosheid hier en elders.

Men heeft eenvoudig gedacht: wij moeten verder gaan zoals we bezig zijn. Wij moeten niet naar de werkelijkheid kijken. Wij moeten blijven kijken naar de mooie droom die wij zo lang hebben gekoesterd. In uw eigen land kunt u dat constateren.

In deze tijd krijgt u te maken met toenemende stakingen en andere zaken vanuit de vakbonden. U krijgt te maken met een toenemende onrust ook bij andere bevolkingsgroepen; vaak degenen die eigenlijk zelf geen inkomen hebben en dat van staatswege krijgen. Als we uitrekenen wat dat voor gevolg heeft, dan kunnen we zeggen dat het in het ergste geval resulteert in 160.000 extra werklozen. In het gunstigste en niet onwaarschijnlijke geval dat men zich tenslotte toch gaat beperken, zou het aantal extra werklozen op zijn minst 60 à 70.000 bedragen, schat ik. Met andere woorden: roepende om werkgelegenheid breekt men gelijktijdig zelfs alle mogelijkheden om wat er nog bestaat te behouden af.

Dat klinkt allemaal heel negatief. Maar als je zo'n periode hebt waarin die verandering noodzakelijk is, dan is dat niet alleen maar een verandering van uiterlijkheden. Het is ook een verandering van denken. Je zoudt haast kunnen zeggen: De mens moet een andere filosofie hebben. Hij moet zich niet afvragen: Hoe kunnen we meer winst maken en meer produceren? Hij moet zich afvragen: Hoe kunnen we onszelf instand houden en gelijktijdig zodanig produceren dat we wat we produceren ook kunnen afzetten. Dat is het verschil. In de welvaartsroes heeft men gedacht: als ik produceer, kan ik een ander afzetten.

Ik begrijp, dat het erg moeilijk is om terug te stappen van een gemiddeld winstpercentage van 20 à 25 % op het geïnvesteerde kapitaal naar een magere 6 of 7 %, maar het kan noodzakelijk zijn.

Als wij bezig zijn met al onze geestelijke bewustwordingen en ontwikkelingen, dan is het natuurlijk heel mooi om te zeggen: Nu heb ik de goede school gevonden. Met mijn juiste meditatie breng ik het zonder meer meer zover dat ik opstijg tot in de hoge hemelsferen. Als ik dan terugkeer, ben ik gesterkt.

Jawel, maar als je je lichaam niet voedt, dan kom je daar geestelijk ook niet veel verder mee. En als je al die mooie dromen koestert, dan kun je wel heel veel energie eraan besteden, maar als die energie nu resulteert in een onvermogen om in je eigen wereld, in je eigen toestand te leven, dan geloof ik niet dat je goed hebt gehandeld.

Het is het probleem van de ayatollahs. Wij moeten terug, zeggen zij, naar de stricte toepassingen van de leringen van Mohammed en de regels zoals ze zijn neergeschreven in de koran en de commentaren van zijn volgelingen. Dat is wel mooi, maar in die tijd hadden ze geen telefoon. Er was geen bioscoop. In die tijd was een paard, een zwaard en

een speer alles wat je nodig had om een oorlog te voeren. Tegenwoordig leeft u wel een beetje anders. Met andere woorden: die mensen proberen iets waar te maken wat niet kan.

Een droom op zichzelf is wel mooi, zeker vanuit hun standpunt. Maar die droom kan niet worden verwezenlijkt in een wereld die geheel anders in elkaar zit, die heel anders functioneert dan alles waaruit de leer is voortgekomen.

Dat is met het christendom toch ook zo. Hoe kan een christendom functioneren op wetten van naastenliefde als de gehele maatschappij alleen op een soort egocentrisme is gebaseerd? Hoe kan de zuiverheid van de leer nog iets bereiken als men gelijktijdig de wereld met wat ze bereikt ofwel afwijst, danwel gebruikt als een alibi ten aanzien van de leer waarin men zegt te geloven. Dat zijn onmogelijke zaken.

Als wij ons hier bezighouden met de bewustwording van de mens, moeten wij ons goed realiseren dat een van de eerste dingen die we moeten doen is: de werkelijkheid zien. Als wij de werkelijkheid niet erkennen, als wij daarvoor weglopen hoe dan ook, als we maar steeds dromen blijven opbouwen, dan gaan we te gronde aan de illusies.

Illusies sterven. In de geest blijven ze een tijdlang je wereld. Maar ze zijn zo eenzijdig dat je niet terecht komt in een wereld die aangenaam is. Daarom moet je zoeken naar een methode om maya te ontmaskeren. Je moet weten waar het verschil ligt tussen de feiten en de interpretaties.

Ik wil proberen dat in deze les voor u op te bouwen en dan niet aan de hand van voorbeelden die ik heb geciteerd. Dan zitten we zo in de economie, in de politiek. Ik meen, dat de meeste mensen met de verkiezingen in het vooruitzicht daar nu al misselijk van zijn. Ik stel het volgende:

Als ik wat ik denk^{te} zien in de wereld, dan zoek ik niet naar datgene wat in de wereld bestaat. (Wij hebben dat in de vorige lessen ook al behandeld.) ^{meen}

Als ik een beeld maak van mijzelf en ik tracht datgene wat de wereld edel en mooi vindt in mij terug te vinden, dan zal ik mijn ware "ik" nooit kunnen beseffen.

Als ik voortdurend zoek naar hogere machten die voor mij verantwoordelijk zijn en die voor mij de moeilijkheden moeten oplossen, dan zal ik er nooit toe komen mijn eigen positie te begrijpen en vanuit mijzelf datgene te doen wat voor mij goed is. Dat is de moeilijkheid waarin maya verkeert.

Dat is de moeilijkheid van de illusie die we maar steeds niet kunnen prijsgeven. Wij moeten onszelf kunnen aanvaarden, zeker. Ook daarover hebben wij het nodige gezegd. Maar als we onszelf aanvaarden zonder te weten wie we zijn, dan komen we geen stap verder.

Ons werkelijke wezen is verbonden met allerlei werelden. Al wat we zijn en wat we denken wordt dus niet alleen geprojecteerd in onze gedachtenwereld op aarde of in één bepaalde sfeer. Het maakt deel uit van alle voertuigen en dus indirect van alle werelden waarin wij bestaan of zelfs zouden kunnen bestaan.

Elke vergissing die ik hier maak, is een vergissing die wordt weerkaatst in elke sfeer, in elke geestelijke wereld waarin ik kan bestaan. Dat wil zeggen, dat de vergissingen die ik hier op aarde zou maken voor mij zouden betekenen dat ik in mijn geestelijke werelden voortdurend disharmonieën zou ondergaan. Gelijktijdig heb ik om werkelijk goed te functioneren als de mens die ik ben, de geest die ik ben harmonie

nodig, tenminste met de werelden die ik kan beseffen. Dan is het niet zo eenvoudig om maar te zeggen: Nu ja, op aarde kan het wel een beetje mis gaan, maar dat komt later wel in orde. Want al wat er is gebeurd, wordt weerkaatst in elke wereld.

Dan is het wel heel belangrijk dat ik mijzelf niet teveel verhalen vertel. Dan moet ik door mijn z.g. idealen heen proberen om toch de feiten te zien. Dan moet ik proberen los te komen van allerlei theorieën en kijken naar de werkelijke ontwikkelingen waarmee ik te maken heb. Maar ja, Maya was de moeder van de Boeddha. De Verlichte kwam voort uit de illusie, kun je zeggen.

Wij denken vaak: als wij de illusie maar genoeg koesteren, ze vanzelf de verlichting zal voortbrengen. Want wij zijn verliefd op de illusie, wij willen graag in een droomwereld leven. Wij willen droomkastelen hebben, wijdse paleizen, landschappen met wijdse luchten. Wij willen ons niet realiseren dat achter al die denkbeelden er maar één ding is: harmonie of disharmonie zoals ze in ons kan bestaan.

Het is daarom dat een tijd als de huidige zo belangrijk is. U wordt in toenemende mate geconfronteerd met onontkoombare feiten en u kunt zich alleen daartegen verweren door de daarachter schuilende feiten eveneens te erkennen.

U moet niet uitroepen dat de Staat dit of dat beter kan laten. U moet zich afvragen, of de 70 % die de Staat, alles samen gerekend, gemiddeld van uw inkomen opslokt en waarvan zij u de bestedingsvrijheid ontnemt wel waard is wat de Staat pretendeert u te geven.

U moet zich niet afvragen, of de kerk misschien de genade kan brengen. U moet zich afvragen, of de slavernij, die de kerk in bepaalde opzichten van u eist, de genade waard is, als ze zich blijft manifesteren zoals dat tot nu toe is gebeurd.

U weet het, het huwelijk is een genade. Als het gezegend gesloten wordt, dan is het in de hemel gesloten. Kennelijk weten ze daar niet de sluiting dicht te doen, vandaar het grote aantal echtscheidingen. Zoek dus de essenties.

Dan zijn er beelden bij waarvan we weten: het is de waarheid niet. Zelfs toen de Verlichte op het punt stond om zijn werkelijkheid te ontdekken onder de boaboom, werd hij door allerlei visioenen en demonen gekweld.

Wij zullen ook voortdurend visioenen hebben en demomen die ons kwellen, zeker in dagen als deze. Dat zal elke mens en zelfs elke geest ervaren die altijd met de mensheid bezig is. Maar het zijn dromen; het zijn geen feiten. Het is maya, niet werkelijkheid.

Wij moeten ons losmaken van onze neiging om die dromen dan maar voor werkelijkheid te nemen, om deze een betekenis aan te meten die ze bewijsbaar of onbewijsbaar toch niet bezit. Het enige dat een droom ons kan zeggen is iets wat in ons leeft. Of het waar is, dat weten we niet. Het enige dat een paranormale waarneming ons kan zeggen, is dat er iets bestaat waarop we reageren; niet wat het is en waarom we reageren.

Als je een kracht uit jezelf voortbrengt, dan is het niet de vraag, of die kracht nu toevallig goed en goddelijk is of misschien dat je de duivel met de duivel uitdrijft. Dan is het in de eerste plaats de vraag, of deze kracht bestaat en hoe ze functioneert. Waar ze vandaan komt, weten we toch niet zeker. Je moet leren werken met de feiten.

Voor een geestelijke bewustwording betekent dit een enorme vooruitgang, wanneer een wereld in moeilijkheden komt. Want juist dan wordt de mens gedwongen te kijken naar de illusies die hij koestert en dan te kijken naar de dingen die werkelijk kunnen worden gedaan. Dat kan natuurlijk tot krampachtig vertoon leiden. Denk maar aan het mooie banenplan van Den Uyl. Eén baan redt hij er waarschijnlijk wel mee: het zijne.

Wij hebben te maken met een werkelijkheid die zich onontkoombaar aan ons opdringt. Wij hebben daarnaast te maken met allerlei interpretaties die in feite illusies zijn; die niet geheel, misschien zelfs geheel niet met de feiten samenhangen. Wij moeten terug naar de feiten. Maar dan moeten we ook terug naar de werkelijkheid van ons eigen wezen.

Dan is het niet meer een kwestie van: ben ik in verzet tegen de maatschappij of ben ik getrouw aan de maatschappij? Ben ik voor oranje of voel ik meer voor rood? Dan is het alleen nog maar een kwestie van: wat ben ik werkelijk? Wat betekenen ik werkelijk? Wat wordt er voor mij werkelijk mogelijk?

Daarnaast: in hoeverre ben ik werkelijk zelfstandig en in hoeverre ben ik alleen maar afhankelijk van alle anderen? Als je die dingen bij elkaar neemt, kun je zeggen dat deze voor velen bijna tragische confrontatie met de feiten voert tot een diepere bewustwording.

Hoe meer de mens zich bewust wordt van feiten en werkelijkheden, hoe meer hij leert deze inzichten te aanvaarden en te verwerklijken, des te groter de moeilijkheden die er komen voor maya. Want je kunt dan niet meer geloven in woorden, in leuzen. Dan is het niet alleen maar een voordrachtje of een aardig kunstje waardoor je je laat overtuigen, misschien ook door pronk en praal en geschitter en gezang. Dan gaat het om werkelijke belevingen in jezelf, maar ook werkelijke feiten die je buiten je erkent. De relatie die er tussen je werkelijke "ik" en de feiten bestaat waarmee je wordt geconfronteerd.

Er zijn natuurlijk heel wat benaderingen mogelijk. Er zijn mensen die zeggen: Alles is een kringloop, alles herhaalt zich. In zekere mate is dat waar. Wij hebben het daar vroeger al over gehad. Ik heb zelfs iets gezegd over de spiraal van het leven. Er zijn anderen die zeggen: Het is gewoon een kansspel. Alsof je elke keer met dobbelstenen gooit en dan zoveel stappen vooruit of misschien terug moet doen zonder dat je het tevoren kunt bepalen. Er is een soort lotsbeschikking, die vanuit een onberekenbaar toeval voor zover het ons betreft ons regeert. Geen van beide is waar. De kringloop bestaat wat invloeden betreft, niet wat het gebeuren betreft. Daar zijn wij zelf bij betrokken.

Wij hebben een grote mate van vrijheid. Datgene wat ons overkomt, mag een zekere voorbestemming in zich dragen, maar het is heus geen kwestie van toeval alleen: het dobbelspel. Want door dat wat we zijn en dat wat we doen scheppen wij de situaties waarmee we moeten leven en waarmee we moeten werken.

Als je het eenvoudig wilt maken, dan begin je toch weer met een illusie op te bouwen. Dan verpand je je wezen aan een ideaal - of het waar kan zijn of niet. Dan dompel je je onder in een geloof - of je het innerlijk als waarheid ervaart of misschien alleen beleeft als een uitweg uit de problemen en conflicten waarin je anders gewikkeld zoudt zijn.

Het houdt in, dat deze komende tijd heel veel leuzen en opstandigheden te zien zal geven. Heel veel conflicten die in wezen overbodig en zinloos zijn.

Het betekent, dat er heel veel verschillende vormen van fanatisme op godsdienstig en politiek gebied tot uitbarsting kunnen komen. Maar het betekent tevens dat al deze dingen zichzelf voortdurend frustreren.

Het betekent, dat een ideaal zelfs de vernietiging kan zijn van het streven van de idealist.

Het betekent, dat de eis die je stelt op zichzelf de onmogelijkheid inhoudt om zelfs maar het zijnde instand te houden.

Het betekent, dat dat nieuwe geloof met zijn mooie hoge vluchten en zijn zelfverheffing je tenslotte brengt in een situatie waardoor

je innerlijk zo wanhopig wordt dat je ofwel wegvlucht van alle dingen en teloor schijnt te gaan in de droom, danwel terugkeert en jezelf terugvindt in een emotionele goot. Het is misschien geen prettige mededeling, maar aan de andere kant: uit modder was je goud.

Als u ooit een goudwasser bezig heeft gezien, dan ziet u hoe hij gesteente en modder uitgraaft en die vuiligheid blijft wassen en wassen totdat er eindelijk die glinsterende speldeknoopjes overblijven: het goud. Het loon voor zijn arbeid.

Als wij te maken krijgen met een situatie als de huidige en de komende ontwikkelingen, dan is het onze taak om het goud van de werkelijkheid te wassen uit de grote massa van illusies en begoocheling. Wij kunnen vanuit onszelf en door te aanvaarden wat we werkelijk zelf zijn steeds meer punten van licht, steeds meer houvast vinden. Niet meer in iets wat in de feiten voortdurend wordt ontkend of nooit kan waar worden, maar in een werkelijkheid die zich buiten ons manifesteert, die in ons bestaat en waarmee we een kunnen worden.

Maya verkeert in moeilijkheden. Maar degenen, die ze haar sluier over de ogen heeft gebonden, leren langzaam zien. En wie eenmaal kan zien waar hij gaat op zijn pad, die stoot zich niet meer aan de stenen die erlangs liggen. Hij kan uitwijken voor de gevaren die er zijn en kan sneller en beter vooruit gaan.

Dat is hetgeen deze tijd gaat brengen aan de mensen. Geen einde der tijden, maar wel het einde van een lange tijd van zelfbedrog, een lange tijd van onbeheerste exploitatie zowel van de innerlijke bronnen van de mens als van de bronnen van de aarde. Een vrijwording van het denkbeeld dat men iets kan hebben zonder iets te zijn. Of dat men iets kan zijn zonder daardoor gelijktijdig iets te hebben, al is het maar een mogelijkheid om een invloed op de wereld te hebben.

Wij hebben in deze dagen, zeker ook in deze cursussen, steeds weer geprobeerd u daarop te wijzen. Geloof mij, de tijd is aangebroken dat veel van hetgeen wij hebben aangeduid in de kranten wordt bekend gemaakt.

Ik herinner mij nog dat wij spraken over een half miljoen werklozen en dat iemand een zucht slaakte en zei: O, mijn God, dat is toch niet denkbaar. Dat was misschien 7 jaar geleden.

Ik herinner mij dat wij spraken over een vijf miljoen werklozen in Nederland en de aangrenzende gebieden en dat iemand uitriep: Dat is onmogelijk! Dat is niet denkbaar. Dat getal is overschreden.

Ik herinner mij dat wij zeiden - dat is langer geleden, bijna 25 jaar - er komt een tijd waarin het geloof zich tegen zichzelf keert; priesters elkaar veroordelen, predikers elkaar aanvallen en waardoor het recht van de mens, het zijn van de mens tot een wapen wordt waarmee men elkaar probeert om te brengen.

Kijk naar hetgeen er gebeurt in de kerken. Kijk naar wat er op het gebied van geloof, zelfs van tegenstellingen binnen één geloof op dit moment speelt. Wij hebben al die tijd steeds weer geprobeerd u voor te bereiden. Nu begint de periode werkelijk.

Maya is in moeilijkheden. De illusie kan zichzelf niet langer handhaven. Dan zeg ik nog tot u: Dit is geen treurige tijd. Het is een tijd waarin het goud van de werkelijkheid wordt gevonden. Wees niet bang voor wat er komt en voor wat er gebeurt. Maar benut het om door de spinwebben die rond u geweven zijn eindelijk iets te zien van een werkelijkheid die alle sferen in wezen omvat.

WIJSHEDEN IN NEDERLANDSE VOLKSGEZEGDEN.

De meeste mensen begrijpen niet dat je soms door het vervangen van woorden ineens iets kunt gebruiken om duidelijk te maken wat er bestaat. Laat mij beginnen u een voorbeeld daarvan te geven:

U kent onze Mop: Toen onze Mop een Mopje wasenz.
Daar heb ik een heel mooie variant op: Toen onze bond een bondje was, was het aardig om te zien. Ons vak dat werd steeds beter en het betaalde bovendien, waf woef, waf woef Nu bijt hij bovendien en niet op een houtje.

Men heeft in Nederland een hoop uitdrukkingen die duidelijk maken waar je aan toe bent. Wat zoudt u zeggen van 'het paard achter de wagen spannen'.

Als we kijken, dan is dat natuurlijk geen paard. Dat is een ezel. Hij heet Jan Modaal en wordt voortdurend achter de wagen van de z.g. welvaart gespannen die met het schip van Staat te gronde gaat.

Ik vind dat de mensen in Nederland eigenlijk werkelijk verstand hebben gehad. Wat zoudt u zeggen van 'beid uw tijd'?

Als je je tijd kunt beiden, dan behoef je niet op een houtje te bijten. Want als je op een houtje bijt, heb je geen geduld om je tijd te beiden. En als je dat niet kunt, wat neem je dan? Dubbel gebeide. Als je dubbel gebeide neemt, dan ben je dronken. U weet het, als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan. Aangezien de kan zo vol is, kan hij niet meer. Kan niet meer is de leus. Dan lukt het nooit en dat is heus.

Zo is heel de Nederlandse taal en de volkswijsheid, de liederen, de sprookjes en de vertellingen doortrokken van een wijsheid die vandaag de dag toepasselijk is.

U kent wel het verhaal van de Witte Wieven. Zodra het donker is dansen de Witte Wieven. Ze brengen de wagens uit het spoor. Ze jagen je achterna. En als ze je inhalen, dan ben je er geweest. Het is een verhaal uit de noordelijke provincies dat daar nog steeds wordt verteld.

Als je nu de Witte Wieven eens vervangt door belastingontvangers? Dan zit je aardig in de moderne strekking.

Zo heeft men in Nederland ook een aardig verhaaltjes. Wanneer het stormt, dan zie je de Ruiters door de lucht gaan. Deze Ruiters trekken achter zich aan wolken en de golven. Als je dus de Ruiters ziet aankomen, zorg dat je haven in komt, want als je op zee bent terwijl de Ruiters door de lucht rijden, dan kom je onder water. Een verhaaltje uit Vlieland.

Laten wij het weer even omzetten, misschien dat het dan duidelijker wordt. Als er vele mensen met sociale idealen door de lucht draven, dan kun je er zeker van zijn dat de golven van de werkelijkheid een ieder laten verzuipen die niet tijdig zijn kapitaal in het buitenland heeft belegd. U zit te denken: dat is leuk. Maar is het wel zo leuk? Het is eigenlijk heel erg droevig. Weet u wat het is? De waarheid wordt eigenlijk niet herkend op aarde.

Petrus en Jezus zijn een samen op stap gegaan. Ze wilden eens weten hoe het eruit zag in Brabant. Waar ze aanbelden daar werd hun soms wat gegeven, maar heel vaak werden de bedelaars weggejaagd. Want per slot van rekening, ze zagen er niet zo florissant uit. Alleen de armsten waren bereid om met hen het karige maal te delen.

Toen ze weer boven kwamen in de hemel zei Petrus tegen de Heer: Heer, we zouden dat hele stuk land moeten wegvagen. Ach neen, zei de Heer, degenen die iets van het hunne met ons hebben ge-

deeld, zullen later in de hemel rijkelijk vergoed krijgen wat ze gaven. Al die anderen zullen tekort komen wat ze nu meenden te behouden.

Laten wij het weer even omdraaien. Wie zijn degenen die nog bereid zijn om het meest te offeren? Degenen die het minst hebben. Hoe komt dat? Als je zo weinig hebt, krijg je de tijd niet om gehecht te raken aan je bezit.

Dat is eigenlijk ook zo met heel veel theorieën. Ze zeggen vaak: de eenvoudigen van geest. Dat was dat gesprek in Rozendaal tussen een burgemeester en een pastoor. De burgemeester was ook fabrikant. De pastoor zei: Ik heb een orgel nodig. Toen zei de fabrikant: Nou, ik geloof wel niet, maar van mij kun je 't krijgen. Ach ja, zei de pastoor, ik weet dat ik altijd op u kan rekenen. Ach, zei de burgemeester, het is wederkerig, nietwaar. Wij houden ze arm, u houdt ze dom.

Als ik kijk naar de moderne tijd, dan valt mij op dat er een hele wereld is waar allerlei goeds moet worden gedaan. Daardoor ontstaan er heel veel stichtingen die belangeloos hulp verlenen, maar die dan wel een directeur en een administrateur in dienst moeten hebben. En als je ziet wat die voor salaris krijgen, dan vraag je je af wie je het meest helpt.

Dan hoor je overal dat de vrijheid wordt belaagd. Wij moeten strijden voor de vrijheid vanen dan noemt u maar op. In de moderne folklore verandert de naam nog wel eens. De ene keer is het Afghanistan, de andere keer is het Nicaragua of het zijn de onderdrukte negers in Zuid-Afrika enz.

Waarom wordt dat nu zo mooi verteld? Omdat dan niet opvalt hoe groot de terreur is waaronder de gemiddelde mens heeft te lijden. Het is zelfs zo, dat men tegenwoordig mooie namen bedenkt voor zaken die men in de oude tijd anders noemde. Vroeger zei men: Gekken en dwazen schrijven hun namen op deuren en glazen, of muren en glazen. Wat zegt men tegenwoordig? De gefrustreerde jeugd ontlaadt zich in graffiti. Met andere woorden: ze knoeien nog veel erger.

Op deze manier kun je natuurlijk wel doen alsof het probleem niet bestaat, maar kun je het probleem daarmee weghalen?

Ze hebben bij ons een hoop van die dingen verzameld. Een van de dingen die je steeds weer hoorde, een Nederlands gezegd uit de buurt van Noord- en Zuid-Holland was: Een schip op het strand is een bakken in zee.

Wij moeten eens kijken hoeveel dingen er eigenlijk gestrand zijn.

Dat gaat van Bestek '81 af, als je het modern wilt zeggen. Allemaal schepen op het strand. Degenen die het dan nog een beetje boven water hebben, kijken daar niet naar, maar ze ijveren naar datzelfde strand toe. Dat vind ik stom! Misschien zijn wij ook wel zo stom.

Wij denken dat wij het allemaal een beetje beter, een beetje progressievere moeten aanpakken. Daarom zijn wij voortdurend bereid om iedereen te betuttelen.

Wat deze betuttelaars aangaat, daarvoor bestaat er ook een heel mooi gezegde: Ze spreken over de splinter in andermans oog en zien de balk in eigen oog niet.

Al die mensen die bezig zijn te vertellen wat er fout is bij een ander, zien gewoon niet hoe zij zelf zijn. En juist daardoor veroorzaken ze allerlei ontwikkelingen die fataal kunnen zijn voor iedereen.

Ik ben b.v. helemaal niet pro of contra het feminisme. Integendeel, ik zeg: Een vrouw is altijd nodig geweest. Dan kun je wel zeggen dat ze de bron van alle zonde is, maar daar ben ik het niet mee eens. De eerste modé is de oorzaak geweest van de eerste zonde. Toen Eva de eerste rok aantrok, wilde Adam weten waar daaronder zat, ofschoon hij het allang wist.

Dan zeg ik: Beste feministen, als jullie willen vechten voor je eigen plaats, dan is dat jullie goed recht. Maar dan moet je niet doen of je iets anders of zoveel meer bent dan een ander. Je moet begrijpen dat je net zo bent als een ander. Dat is nu juist hetgeen ze over het hoofd zien. Zij denken, als wij maar hard genoeg schreeuwen, dan worden de argumenten van een ander niet gehoord. Maar wat zeggen ze in de volkswijsheid? Holle vaten klinken het hardst.

Nou, kijk maar als er een betoging is, dan rammelt het van de holle vaten. En waarom zijn ze hol? Omdat ze in plaats van hersens kroketten en patat hebben. Dat is een droeve waarheid.

Er bestaat nog een ander gezegde. Dat is overigens te danken aan een Noorse schrijfter, die heeft het indertijd voor het eerst gelanceerd: 'Waar de priester voorgaat, kan de duivel rustig volgen'. Hoe komen ze daar nu bij? Dat is toch duidelijk. De priester is de gewijde mens; hij staat boven allen. Daardoor acht hij zich gerechtigd om allen aan zich te onderwerpen. Maar waar een mens zijn medemens probeert te onderwerpen daar komt de duivel in het spel.

Het is natuurlijk een treurige mededeling voor het CPN, maar zij geloven gelukkig niet in God en duivel. Zij geloven alleen in Marx en Lenin. Marx kent u nog wel: een van de drie broers (Marx Brothers). Lenin is die banker die overal de Bank van Lenin(g) heeft. Die mensen geloven eenvoudig in theorieën zonder meer.

Dat doen de kerken ook. Dat doen wij eigenlijk ook. Wij geloven in de theorie van onze eigen rechten, de theorie van onze eigen mogelijkheden. Wij zijn heus niet bereid om de zaak op de proef te stellen. Als wij kijken naar de mislukkingen, dan zouden we tot de conclusie moeten komen: het kapitaal deugt niet. Het communisme deugt ook niet en het socialisme past ook niet. Wat moeten we dan hebben? Medemenselijkheid.

Wat is medemenselijkheid? Over het algemeen de manier waarmee je een ander tot je medemens verklaart en vervolgens de rekening onder zijn neus houdt.

Ik geloof, dat je terug moet gaan naar een wereld waarin je gewoon zegt: Kijk, dit ben ik, dit kan ik. Kan ik je helpen, goed. Kan ik je niet helpen, ook goed. Maar als je hulp nodig hebt en ik kan je helpen, dan zal ik het doen. Zo simpel is eigenlijk het hele leven.

Het is natuurlijk wel erg moeizaam, want ze vragen vaak om hulp die toch wel tijd en moeite kost om te geven. Het is veel gemakkelijker om een girobiljet uit te schrijven of om een mooie leuze te roepen, dan om zoiets te doen. Dat ben ik direct met u eens.

Maar als ik zie dat heel veel feministen (ik ben er nog steeds over bezig) die zo luidruchtig zijn en zeggen dat de man eigenlijk maar verre de mindere is van de vrouw en ik kijk wat ze doen, dan blijkt dat ze zo druk bezig zijn hun eigen Meerwaardigheid te verkondigen dat ze er niet toe komen iets te presteren.

Aan de andere kant zien we het effect dat vrouwen die werkelijk iets presteren helemaal vergeten om feminist te zijn. Ze zijn veel te druk bezig om zichzelf te zijn. Je kunt dan zeggen: Dat is droevig, maar het is waar. De ene gek haalt de andere, zegt men wel eens. Als iemand een kreet durft slaken in deze tijd en hij doet het hard genoeg, dan komen er heel veel mensen die meeschreeuwen. En waarom? Omdat een dwaas zelden alleen is.

Wij kunnen ook Tj1 Uylenspiegel citeren. Ook een zeer Nederlandse waarheid. Hij zag een paard dat een hoop liet vallen en daar kwam rook uit. Waar rook is, is vuur, zo redeneerde hij. Dus riep hij: brand! Inderdaad, het hele dorp liep uit. Wat deed toen Tj1? Toen hij ieder-

een die kant zag uitlopen, zei hij tot zichzelf: Ik moet maar eens gaan kijken, want er zal wel iets van waar kunnen zijn.

In dit verhaaltje dat ook uit een volksoverlevering is voortgekomen vinden wij weer precies hetzelfde element. Heel veel mensen verkondigen pertinente onwaarheden totdat zij zelf zozeer worden getroffen door de anderen die daar belang aan hechten, dat ze tenslotte denken dat ze het mis hadden en dat het toch waar is. Misschien is dat een verklaring voor heel veel verschijnselen in deze dagen.

Onze vriend heeft net geprobeerd maya om te brengen. Hij heeft geprobeerd duidelijk te maken dat je in deze tijd van je illusies moet afstappen. Maar dat betekent, dat je van je veronderstelde voertuig op de harde grond terecht komt en dat je zelf verder moet lopen. 'Wat je ook wilt en waar je wilt gaan, eerst moet je op eigen benen staan'. Dat is ook een mooi volksrijmpje. Maar wie staat tegenwoordig op zijn eigen benen? De meeste mensen niet. Anderen op de tenen trappen dat wel, maar op eigen benen staan, ho maar. Dan moeten we daar toch ook een conclusie uit trekken. Ik zou het zo willen formuleren:

Uit de mislukkingen van de afgelopen tijd wordt duidelijk wat je in geen geval kunt doen. Dit betekent, dat al is de weg die je moet volgen niet populair die vaak de enig mogelijke is. Dit geldt ook voor jou.

Vraag je niet af, of iets haalbaar is en wat de burens ervan zeggen. Vraag je af, of het volgens jou goed is en doe het.

Iedereen is voortdurend bezig om een ander te beleren. Als je eens zoudt ophouden anderen te vertellen wat ze moeten doen, zou je misschien de tijd vinden om zelf iets tot stand te brengen. Het is beter zelf iets tot stand te brengen dan de grootste wijsheid te verkondigen.

Als het in de wereld steeds slechter gaat, kun je je natuurlijk beklagen over al hetgeen misschien wordt aangetast. Maar als je aanpakt, dan bouw je misschien dingen op die beter en kostbaarder zijn. De grote kunst is altijd weer: niet klagen over de gebouwen die in elkaar storten, maar de stenen afbikken en iets nieuws neerzetten dat beter is. Maar dat kun je alleen doen, indien je bereid bent om er hard voor te werken.

Dan heb ik nog een paar uitspraken op geestelijk terrein.

Geestelijke wijsheid is inzicht in de waarheid.

Bewustwording is een proces van zelfontdekking om daardoor dan de wereld te zien zoals ze is.

Esoterische ontwikkeling is in feite het doordringen tot de kern van je eigen wezen om de kracht te vinden die je buiten je moet manifesteren.

Een godsdienst is het korset waarin je je innerlijke waarheid perst tot ze vapeurs krijgt, omdat ze geen adem kan halen.

Elke leer die dogmatisch is, is een aanslag op de levensvatbaarheid van je innerlijke kracht.

Alle werkzaamheden die je verricht voor jezelf of voor anderen, moet

je verrichten met het idee dat er iets beters uit voortkomt. Alleen daardoor zul je jezelf goed voelen.

Zoek je de kracht in de hoogste macht, onthoud dan dat de hoogste macht aanvult wat je tekort komt, maar je nooit iets geeft wat je zelf hebt.

Bidden is toegelaten. Maar de beste manier van bidden is handelen. Want wie handelt in de naam van God bereikt iets. Wie spreekt tegen God spreekt vaak zichzelf en zijn eigen daden tegen.

Dan heb ik nog enige wereldwijze commentaren, Ik zou u het volgende willen voorstellen:

Het huidige Kabinet is wormstekig. De grootste wormen zitten aan het hoofd van een ministerie.

De vakbonden zijn op het ogenblik in een staat van ontbinding, omdat ze er een vak van hebben gemaakt meer te vragen dan ze verdienen.

Een staking is een vorm van voor jezelf een vrijheid nemen om anderen een vrijheid te ontnemen. Als je echter ontdekt dat je door te vrij te zijn jezelf teveel ontnemt, neem je misschien toch verstandige besluiten.

Het is een dwaas die betaalt wat men vraagt, zegt men op de markt. Als u steeds blijft betalen wat men vraagt, bent u waard dat u nog minder overhoudt dan u wordt gelaten.

Als je niet kunt geloven in jezelf, kun je niet geloven in de wereld. Maar als je in de wereld gelooft, moet je nooit geloven wat enkelingen over de wereld zeggen, want dat is meestal roddelpraat.

Zo heb ik u dan voorzien van een aantal wijsgerigheden. Sommige daarvan misschien de moeite waard, andere kunt u gewoon in de asbak gooien. De asbak is eigenlijk datgene waarin het grootste gedeelte van de Nederlandse welvaart altijd terecht komt. Voor mij betekent het dat ik aan het einde van dit betoog ben.

Verder wens ik u allemaal toe een steeds vollediger beleving en aanvaarding van de werkelijke waarde die achter deze schijn van chaos leeft waarmee u op het ogenblik te maken krijgt.

:--:--: